

התורה והמצוה

עלון בענייני מצוה הלכה מנהג ועיונים בעבודת ה'

פרשת קרח סיון-תמוז ה'תשפ"ה

עלון מס' 22

פרשת קרח

שמירת המקדש

בפרשת השבוע אנו לומדים על מצות שמירת המקדש. וז"ל החינוך: **מצות שמירת המקדש. שנצטוו הכהנים והלויים לשמר המקדש וללכת סביבו תמיד בכל לילה ולילה כל הלילה.** ושמירה זו היא כדי לכבדו ולרוממו ולפארו, לא מהיות שום פחד מאויב חלילה. שנאמר ושמרו את משמרת אהל מועד. ולשון ספרי: ואתה ובניך אתך לפני אהל העדות. הכהנים מבפנים והלויים אף מבחוץ, כלומר לשמר אותו וללכת סביבו. ובמכלתא אמרו: ושמרו את משמרת אהל מועד. אין לי אלא בעשה וכו', הנה התבאר ששמירתו מצות עשה היא. ושם נאמר עוד גדלה למקדש שיש עליו שומרין אינו דומה פלטרין שיש עליה שומרין לפלטרין שאין עליה שומרין, וידוע שפלטרין שם ההיכל.

משרשי המצוה. מה שכבר כתבתי כמה פעמים, כי בכבוד הבית סבה לתת מוראו אל לב בני אדם, ובבואנו שם לבקש תחנה וסליחה מאת אדון הכל יתרככו הלבבות אל התשובה במהרה, וכענין שאמרנו בארכה בסדר ואתה תצוה (מצוה צח). ומכבודו של בית הוא למנות עליו שומרים כדרך המלכים הגדולים אשר בארץ שיעשו כן. וכמו שבא במכלתא אינו דומה וכו' כמו שכתוב בסמוך.

אנו עומדים כעת בסיומה של מלחמה אחת בה ראינו נסים גדולים בחסדי ה', ובעיצומה של מלחמה אחרת שאף לסיומה אנו מתפללים. שתי המלחמות הללו קשורות להר בית ה' וממילא גם לבית המקדש עצמו. המלחמה מול החמאס, שעדיין לא הסתיימה סובבת למעשה מול טענתם על הבעלות על מקום המקדש שיבב"א. מאז חרבן בית המקדש ועד היום נעשו נסיונות לחזור ולבנות שוב את בית המקדש ולחדש את העבודה ("א שבתקופת מרד בר כוכבא הצליחו באמת לחדש את העבודה באופן חלקי למשך כשנתיים). ככל שעבר הזמן, נוספו פרטים מסויימים המקשים הלכתית לבנות ולחדש את העבודה. בעשרות השנים האחרונות נוצרו עוד כמה הזדמנויות כאלה, אך לא זכינו לנצלן. נדמה שגם היום אנו עומדים בזמן כזה. וד"ל. האם נזכה להשכיל ולמצא ולנצל את ההזדמנות הזו כעת?

לעת עתה עדיין לא זכינו, ובית המקדש עדיין עומד בחרבנו, ובמקומו עומד השיקוף. בתורה הקדושה נצטוינו על מקומות בהם אסור להכנס בטומאות מסויימות. מאוחר יותר גזרו רבותינו איסור על מקומות נוספים. באופנים בהם טומאה הותרה בצבור, ודאי הותרה גם טומאה האסורה מדבריהם. בעז"ה לא ירחק היום ונזכה לראות בחידוש עבודת בית א'הינו, ואם יהיה זה לפני שנזכה לאפר פרה אדומה (אגב, גם לעניין זה ימצא בעז"ה הפתרון. יש כבר כמה פרות אדומות. אך כנראה יקח זמן עד שיוכלו לקיים את כל הנצרך לכך. ואכמ"ל), נצטרך לסמוך גם על היתר זה. לעת עתה, יש רבים הטורחים להזהיר ולשוב ולהזהיר על איסור כניסה להר הבית בטומאה וכו'. משום מה, לרובם לא מפריעה כלל העובדה כי גויים מקרקרים בהיכלו אפילו במקום המקדש ממש. אם כבר מדברים על שמירת המקדש, שמא הגיע הזמן לחדש לפחות את מצות השמירה על המקדש, ולדאוג להעמיד שומרים שתפקידם יהיה ליידיע את הצבור עד היכן ובאלו אופנים מותר להכנס, ומה שחשוב יותר: לדאוג -עד כמה שהדבר תלוי בנו- שגויים לא יכנסו למקומות בהם אסור להם להכנס.

ומכבודו של בית הוא למנות עליו שומרים כדרך המלכים הגדולים אשר בארץ שיעשו כן.

אגב, ככל הידוע לי, במקום בו עומד השיקוף כיום, כלל לא מתקיימים טכסים של שונאינו. כך שיתכן שלא תהיה בעיה גדולה להגיע להסדרים אתם... אם כי ודאי שאנו מתפללים שיבא היום וכל המקום יהיה בשליטה יהודית מלאה, והם יצטרכו לבקש את רשותנו. באותו זמן בו נקריב עולותינו וזבחינו לרצון, אז יוכל להתקיים המשך הפס', ואז יוכל להקרא הבית הזה בית תפלה לכל העמים. כמובן שאז יוכלו הם להתפלל רק במקום המותר להם. בבית המקדש היו שלטים בכמה שפות בהם נכתבה אזהרה על איסור כניסה לגויים מהחיל והלאה. ודאי גם כשיבנה בית המקדש בב"א יוצב שם שלט כזה. אם בין הישמעאלים לא ימצא מתנדב שיתרגם את לשון המודעה לשפה הערבית, יש יהודים שהראו את כוחם לפני קצת פחות משנה בתרגום לערבית כשמדובר בענייני הר הבית והמקדש. אולי כתשובת המשקל על אותו מעשה רדיפה נורא, יתנדבו הם לתרגם גם את המודעה המזהירה את הגויים מהכניסה.

'שינוי מסורת' או פחד משינוי הרגל?

בשני העלונים האחרונים כתבתי על גישתם של חוגים מסויימים להמנע מדין (וכל שכן מעשיית מעשה בפועל) על עניינים מסויימים. טענתם החוזרת על עצמה היא "מסורת". אין לנו 'מסורת' על בניין בית המקדש, לכן אין מה לחשוב כעת על בניה (הרי הבניין עתיד לרדת באש מהשמים, ואז כבר נדע הכל. לא שמו לב שמהמקום בו מביאים ראיה, מוכח שאף שם ירד באש מהשמים, לא בהכרח שקרבן העמר יקרב בזמנו, אלא יתכן שלא יצליחו להקריב בפועל אפילו עד אחרי חצות). וכן על עוד כמה עניינים (שלפעמים יש קשר ביניהם).

ציון 8: בעניין זה מוקלטת הערה או הרחבה בקו השיעוריים: 0773541079. כמו"כ אשתדל ב"נ להקליט תגובות להערות הקוראים. שלוחה 1: מאמרי המשך והרחבה לדברים שבעלון, ותגובות להערות. שלוחה 8: ניתן להקליט הודעות (ההודעה עצמה לא תושמע בקו).

את המסורת או צריכים כדי לדעת כיצד לקיים את המצוות, ולא כדי לא לקיימן! לפי דבריהם החוזרים על עצמם מעל גבי במות שונות, ממצוות רבות או פטורים (יתירה מזאת, לדעתם זוהי עברה חמורה לקיימן), רק בגלל ה'מסורת'.

הזכרתי כבר בכמה מקומות את דרשתו של אותו יהודי המוחזק לתלמיד חכם, שדבר על עניין חידוש מצוות התכלת. הלה הבהיר כי ברור לו כמעט בוודאות, כי זהו צבע התכלת. אם כן, מדוע אינו לובש בעצמו? "חידוש" גדול חידש אותו יהודי, וכה אמר (ניתן לקבל אצלי הקלטה): יש דין שמקריבים אף על פי שאין בית ... נניח שיפתרו את כל הבעיות ... האם אנחנו הולכים להקריב? ... ודאי שלא! ! וודאי שלא! ! ... אנחנו יודעים מה זה קרבנות? יש לנו איזו התחברות לנושא הזה? ... איך אמר לי מישהו? "חסד עשה איתנו הקב"ה שאין לנו קרבנות" ... מי שיקריב היום קרבנות ... (כאן טובב אצבעו על רקתו) (כשנשאל איך הקריבו בזמן ביהמ"ק נענה): הם ידעו. להם היה את ההתחברות לזה ... כשיבא המשיח הוא ילמד אותנו את העניין ... תפילין, אנחנו כן מבינים? נכון, אבל יש לנו את המסורת. מה שמחייב אותנו זו המסורת".

עד כאן תמצית מדבריו. כל פירושים מיותרים. כל יהודי שאכפת לו מהתורה הקדושה ומעבודת בית המקדש והקרבנות (המרכז וחעיקר של כל יהודי) אמור להזדעזע מדברים כאלה. אך הדברים הללו עברו בשתיקה (יתירה מזאת, היו שהעזו למחות נגד מי שמחה נגד הדיבורים הללו. כשפרסמתי את הדברים באחד מחיבורי (פרסמתי את הדברים כמו שהם, ללא שמו של המדבר, וללא כל פרשנות שלי), פנה אלי יהודי המשתייך לאותו חוג אליו משתייך אותו יהודי, וגער בחומרה על חוצפתי לבזות כך תלמידי חכמים (אילו היה ירא שמים באמת, מסתמא היה טורח להסביר שזו הוצאת שם רע, ואותו יהודי אכן לא אמר את הדברים. אך לא. גופם של הדברים מקובלים על רבים מאותו חוג...

וכך, משתמשים במושג מסורת כדי לעקור את מצוות התורה ולא כדי לקיימם.

דוגמא נוספת לשימוש מוטעה במושג מסורת: כידוע, שבויים עדיין בידי זדים ארורים, עשרות יהודים. ה' יתברך יוציאם מצרה לרווחה. אילו היו השלטונות מתנהגים על פי התורה"ק, מסתמא לא היינו מגיעים כלל למצב הזה, ואפילו אם היה קורה דבר כזה, היו יודעים כיצד להביא לשחרורם בדרכה של תורה. עדיין לא זכינו, ולכן אם חושבים, חושבים על דרכים אחרות הכוללות משא ומתן עם רוצחים שפלים ונבזים, וכן עם עוזריהם השפלים לא פחות מהם, אך כבני התרבות המערבית נראים כלפי חוץ מתורבתים יותר. דרישותיהם של הרוצחים כוללות שחרור אלפי מחבלים, ושוכחים שכל שחרור כזה, הוא סיכון ודאי של כל יושבי ארה"ק. עם זאת, נשמעים כל העת דיבורים על שחרור החטופים "בכל מחיר", כולל שחרור מחבלים רוצחים שאפילו לא חושבים להביע חרטה על מעשיהם. דיבורים כאלה נשמעים לפעמים גם מכיוונם של יושבי בתי מדרשות מסויימים.

הסביר לי תלמיד חכם אחד שליט"א ממה נובעת חשיבתם המוטעית: על פדיון שבויים תמיד דברו בכלל ישראל. כך היה בכל הדורות. יש כללים הלכתיים ברורים למקרים מסויימים של פדיון שבויים. את המצוה הזו ידעו לקיים, ותמיד דברו על כך. על שחרור רוצחים הנמצאים בידינו, מעולם לא דברו. שלטון יהודי בארץ ישראל? מי דבר ומי חשב על כך? נו, אז על כך אין לנו מסורת.

לסיום ברצוני להביא כאן "חידוש" ששמעתי לאחרונה. החידוש הזה קשור גם הוא לשימוש הכוזב במושג מסורת, וקשור גם להסבר שהסברתי בעניין. כתבתי כי בדרך כלל לא מדובר אצלם במסורת, אלא בפחד משינוי הרגלים. יש מי שיבין מדוע בחרתי להביא כאן חידוש זה.

כידוע, לג'רפה יש את כל סימני הטהרה. רסע"ג וכן ראב"ע מפרשים שהזמר (האחרונה משבע החיות הטהורות) 'הוא הנקרא בערבי אלג'רפה'. אגב, לפי הידוע לי הגירפה נקראת כך בכל השפות. מסיבה זו, נראה שאף לפי השיטה המצריכה מסורת כדי להכשיר חיה ובהמה טהורות, מסתבר שזה נקרא שיש מסורת אף על כשרות הגירפה. לא אכנס כאן לעניין זה. כידוע, ילדים רבים כששומעים שהג'רפה כשרה מאד מתפעלים ומתרגשים מכך. מדוע? הרי גם על הצבי הם שומעים שהוא כשר, ובכל זאת אינם מתרגשים מכך. גם מכשרותו של עפר האיילים (המכונה 'במבי'), אינם מתרגשים. במה גדולה זכותה של הג'רפה?

ההסבר פשוט: על הג'רפה (בשמה) לא רגילים לדבר. היא לא מופיעה בשם הזה לא במקרא לא במשנה ולא בתלמוד. היכן נתקלו בה? אך ורק בגן החיות (או בסיפורי ילדים על גן החיות). נו, באמת הפתעה. כאן מגיעה חלקן של הגננות הצדקניות (הלוואי שרק אצל הגננות) המסבירות כי יש לג'רפה צוואר ארוך ולא יודעים היכן לשחוט. כאשר הילדים גדלים קצת ובשלב מסויים לומדים ויודעים קצת יותר, מבינים כי הגננת שאמרה כן לא יודעת גם היכן שוחטים תרנגול או פרה. נו, אז למה לא אוכלים ג'רפה? כי אין מסורת (עוד לא נולדה הסברה המצריכה מסורת מהו הנקרא צוואר אצל הג'רפה. מי יודע? אולי גם את המשנה איננו מבינים ללא מסורת?).

ובכן, לאחרונה שמעתי חידוש עצום: אכן. לג'רפה יש את כל סימני הטהרה. אבל... התורה דברה רק על חיות ובהמות "רגילות", ולא על חיות מוזרות כמו ג'רפה. חידוש כזה נשמע בבית מדרשו של אחד מאלה החוזרים על טענת "מסורת" הנזכרת. הנה כי כן, שינוי הרגלים מפחיד אותם עד כדי שסבורים שלא יתכן שהתורה תדבר על דבר כזה לא שגרת.

החידוש הזה נשמע כמובן בבית מדרש של אחד המשתמש במושג מסורת באופן הנזכר

להערות והארות בעניין העלון: **יחזקת נוימן** קצות החשן 9/6 מודיעין עילית. 0527167567. דוא"ל: yn0527167567@gmail.com
לתרומות: ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס בקופה: 'עדת יראים-אוטרייך' לשונית 'תרומות עבור קונטרסים וחיבורים'

זמני התפללות בקהלתנו ק"ק **עדת יראים-אוטרייך** מודיעין עילית (נתיבות המשפט 111 ב'):
פרשת קרח ופרשת חקת: מנחה בחול: 7:35. מנחה עש"ק ובשב"ק: 7:00. שחרית ש"ק: 8:30 קבוע. ערבית מוצש"ק: 8:15.
קרח: כהונה: יזעיה (צפורי). לוי: גדליהו. שיר: ז. ומי כמכה. חקת: כהונה: ח'ם. לוי: זפור. שיר: י. והבאר.

התורה והמצוה * ענייני מצוה הלכה ומנהג ועיונים בעבודת ה' * עלון מס' 22 * פרשת קרח סיון-תמוז ה'תשפ"ה